

TOVERI

Lännen suomalaisten työväen liiton kannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä sunnuntaiin.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REVIO LAUREN MOILANEN
ADOLPH SALEM A. B. MAKELA
SULO SYVANEN

TOVERI

(THE COMRADE)
The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workers' Publishing Society.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

TILAUSHINNAT
Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuodesta... \$4.00 6 kuukautta... \$2.25
3 kuukautta... \$1.35 1 kuukaudesta... 50
Suomeen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuodesta... \$6.50 6 kuukautta... \$3.50

SUBSCRIPTION RATES
In the United States and Canada
One year... \$4.00 Six months... \$2.25
Three months... \$1.35 One month... 50
Advertising rates in effect July 1, 1912: 40 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements.

TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.
AUG. NIKULA, Manager.

Ilmoitushinta 40¢ palstatuomalla. Kuolessa ilmoitukset \$1.50 kerta ja muistoväyryä \$2.00 kerta. Kuluu, syntyä ja avoimista ilmoitukset 50¢ kerta, haluanteito- ja nimennuotto-ilmoitukset 25¢ kerta, naimisilmoitukset \$1.50 kerta, avioero-ilmoitukset \$1.00 kerta. Seisovat ilmoitukset sopimukseen mukaan. Satunnaisia ilmoituksia tulee rahaa seurata mukaan. Englanninkielisiä suomenkieliseen vastoin.

Huoneisto sijaitsee 19:n ja Duane katu- jien kulmassa. Puhelin: konttori 365, toimitus 832.

Selvyys olisi tarpeellinen

Viime aikoina tulleet ristiriitaiset tiedot Butten lakosta ovat saaneet aikaan hajaannusta kannattajien keskuudessa, joten olisi tarpeellista, että asianomaiset lakkolaiset antaisivat tarkat ja puolueettomat tiedot sikkäläisistä oloista. Ylimalkaiset lausunnot siitä että lakko kyllä voitetaan jos vaan voidaan seistä nään ahdistamatta lakossa kyllin kauan, eivät ole riittäviä. Pitäisi saada tieto siitä, kuinka paljon on miehiä työssä ja kuinka paljon tuotetaan kuparia, verrattuna ennen lakkoa vallinneisiin suhteisiin. Näiden perusteella voivat ulkopuoliset päättää suhtautumisensa asemaan.

Me emme tällä tahdo suinkaan vaikuttaa lakkoavustuksen estämiseksi, päinvastoin sen saamiseksi, edellyttäen että lakkoa vielä jatketaan. Eräänlaiset uutiset kertovat sellaistaakin, että hallitus on pakottanut lakkolaiset työhön, joten lakko itse asiassa on jo tukahduttu. Kaikki näihin olisi saatava pikainen ja selvä vastaus.

Jos nimittäin on totta, että kuparituotanto on suunnilleen normaalia, niin muuttaman miehen lakossa olemisella ei suinkaan ole enää mitään merkitystä. Me tunnemme tapauksia, joissa joitakin lakkolaisia on itsepäntäisesti pysytellyt pois työstä vuosikausia, vaikka työt ovat olleet käynnissä. Vaikka ovelissa tapauksissa onkin työmaata pidettävä skääppityömaana, niin varsinaisesti lakonalaisten ei sitä voida pitää siinä merkityksessä että työt olisivat lakon takia seisauttussa.

Puhutaan sellaistaakin, että lakkoavustusta kerännyt J. Korpi olisi itse mennyt työhön johonkin Butten kaivokseen. Sellainen syytös on poistettava, tai jos se on totta, ilmoitettava asia yleisölle, sillä se joukko, joka lakkolaisia on tukenut, on oikeutettu saamaan niistä asioista todelliset tiedot.

Butten osastolla olisi syytä antaa selitys ja sellainen selitys, joka ei olisi ristiriidassa toiseikkojen kanssa.

Työläiset eivät ole sitä vaatineet täällä

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Oregon, November 3, 1912, as required by the Act of Congress October 15th, 1917.)

Englantia ilmotetaan, että liittolaisten ammattiliitot ovat vaatineet teollisuusvakuutuksen käyttöönottamista Yhdysvalloissa viivyttämättä. Leedsissä, Englannissa äskettäin pidetyssä konferenssissa, jossa suunniteltiin työläisten elinluhtuun järjestämistä, tarkoituksella asetetaan ne rauhanehtojen yhteyteen, hyväksyttiin allaoleva ponsi, jota Yhdysvaltain työläisten toimisto. Ponsi kuuluu: "Sellaisissa maissa, joissa ei

ole vielä hyväksytty valtion vakuutus työläisten sairauden, työkyvyttömyyden, vanhuuden ja työttömyyden varalle, tulisi sitoutua tekemään se mahdollisimman pikaisessa tulevaisuudessa."

Kokoukseen ottivat osaa Englannin, Italian, Belgian ja Ranskan ammattiliittojen edustajat.

Yhdysvaltain työväenluokan säälittävä asema alkaa jo vaivata Euroopan maiden työväestöä, sillä siellä tiedetään, että niin kauan kun täällä saadaan menetellä työväestön kanssa miten vain halutaan, ei sielläkään ole nykyaikaisen kansainvälisen tuotannon vallitessa mahdollisuutta kohtaa työväestön elintaso paljon korkeammalle kuin se on täälläkään, sillä takäläiset naiset lapsityötuotteet kilpailevat hintojen halpuudella siellä, kuten muuallakin.

Kapitalismin ollessa kansainvälisen, täytyisi työläisten suojelulakienkin olla samanlaisia jokaisessa maassa, mutta näihin saakka ei ole siten ollut laita. Täällä ollaan, kuten Gompers selitti palattuaan Euroopasta vuonna 1909 "kaksikymmentä vuotta jälessä Euroopan maista työläisten henkeä, jäseniä ja terveyttä suojelevassa lainlaadinnassa."

Mutta kuka on syyllinen sellaiseen tilanteeseen täällä? Eikö kukaan muu kuin työväestö itse, joka vuosikautia on kulkenut poliittisten sirkusmestarien, sellaisien kuin Rooseveltin ja muiden johdossa. Se on äänestellyt vanhoja puolueita ja saanut petyntyksen osakseen joka ainoa kerta. Täällä ovat vanhat puolueet kerta toisensa jälkeen pyrkineet valtaan lupaamalla työläisille paljon enemmän kuin niillä Euroopan maissa onkaan, mutta niitä ei ole annettu, ei koskaan aiottukaan antaa. Tämän maan poliitikoitsijat ovat liiankin hyvin kättäneet, että vaiohjelma ei ole lupauksien täyttämistä, vaan virkaanpääsemistä varten, ja yhtään poikkeusta ei siitä ole olemassakaan.

Vasta sitte kun tämänkin maan työväestö herää toimimaan itsenäisenä valtiollisena joukkona, käsittäen etujensa erilaisuuden kapitalistiluokan edusta, on jotakin toivoa siitä, että täällä saadaan työväen suojelulakeja. Sosialistipuolueen kansallisojelman on ainoa poliittinen ohjelma, jota seuraamalla työväestö voi saada itselleen sen mitä se haluaa, sillä siinä on koko puolue käytettävänä vain työläisten etujen ajamiseksi, kaikkien muiden puolueiden ollessa työläisiä vastaan.

Ajattele asiaa, työläistoveri.

Mitä voisi majuri tehdä?

Kenraalimajuri Greenen ilmoitetaan lausuneen, että ellei Seattlen majuri hetimiten puhdistuskaupunkia porttolakkikeestä, jonka palveluksessa käytetään siellä 2,300 naista, niin yhtään sotilasta ei lasketa Seattleen. Yllämainittu sotilasvirkaillija vaakuuttaa omaavansa todistuksia siitä, että Seattlessa on sellainen pahetrusti olemassa.

Emme ensinkään epäile etteikö niin olisi, mutta me olemme aivan varmat siitä, että Seattlen majuri ei voi tehdä mitään kaupungin puhdistamiseksi — siitä yksinkertaisesta syystä, että ne voimat, jotka ovat hänen takanaan, estävät hänen mitään tekemästä.

Tämä sotilasvirkaillijan todistus on kamala syytös kapitalistista yhteiskuntaa vastaan. Ja se muuttuu vielä kamalammaksi, kun tiedämme, että samanlainen tilanne vallitsee jokaisessa kaupungissa. Kaikissa niissä on suhteellisesti yhtäläinen määrä prostitueerattuja naisia.

Mutta vaikkapa sotilaat kieltäisivätkin tulemasta Seattleen saastutettaviksi, niin tilanne sillä ei ollenkaan korjaantuisi. Entäs ne miehet ja naiset, jotka ovat nyt Seattlessa ja olleet siellä jo

vuosikautia? Eikö niitä ole saastutettu? Eikö viranomaisilla olisi mitään velvollisuuksia siinä teureessa että muutkin kuin sotilaat suojeltaisi veneerisiltä tauditeilta? Pitäisi olla. Pitäisi niillä olla jonkinlaisia velvollisuuksia niitä tuhansia naisiakin kohtaan, jotka kautta maan menehtyvät porttoloiden lokaan valkosen orjakaupan uhreina.

Mutta palatkaamme jälleen Seattleen. Siellä on tietääksenne tehty kaikki mitä on voitu naisten palkkojen polkemiseksi niin alas kuin suinkin mahdollista. Siellä on nykyisinkin maksileipomotyöläisten lakko, jossa ei ole kysymystä juuri mistään muusta kuin naisten palkkojen pitämisestä edes lain määrämällä tasolla. Mutta onko edes kunnallishallitus tehnyt mitään ensiäkseen nämä naiset alhaisten palkkojen pakottamana joutumasta valkosen orjakaupan uhreiksi? Ei mitään, eikä yksikään hallitusviranomaisenkään ole huomannut sitä epäkohtaa. Siellä on liikehuoneita, joissa maksetaan naisille niin alhaisia palkkoja, ettei niillä voi mitenkään tulla toimeen muuten kuin "miestuttavan" avustuksella, ja kuten tavallista miestuttavasta jota osastokaupan köyhä myyjätar tapaa kadulla iltasin, täyden täkseen tulojaan, on vain yksi askel miestuttaviin, jotka sama nainen tapaa vähästä myöhemmin porttolassaan.

Alhaisissa palkkoissa on syy porttolaelämään naisten puolella, ja huonottomasti eristävää elämässä miesten puolella. Suuret miesjoukkojen jouduttua eristetyksi luonnollista elinluhtuista, täytyy niiden menetellä olosuhteiden mukaan, mutta mahdollisuutta ei ole.

Ne ovat aikame yhteiskunnalliset teollisuusolot, kapitalistinen järjestelmä sellaisenaan, joka ajaa miehet etsimään naisten seura sopimattomalla tavalla, ja saa aikaan ei ainoastaan ikäviä, vaan hirvittäviä seurauksia. Väärään suunnattu kasvatus on aiheuttanut naisissa väärää ihailua ja sen seurauksena itteytyy nykyisin jo tuhansia naisia kautta maan. Pienissä maalaiskylissäkin tuntuu sen vaikutus kamalana. Turhaa on puhua itakelloista ja aikuisin levollememisestä. Muuttakaa yhteiskunta terveille perusteille, niin se ei huku veneerisiin tautihin, kuten nykyisin siveysseuraajat sanovat uhkaavan. Mak-sakaa naisille sellainen palkka että sillä elää, ja laittakaa jokaiselle miehelle tilaisuus mennä naimisiin tarvitsematta pelätä seurauksia, tarvitsematta pelätä perheensä näkiintymistä, niin kysymys on ratkaistu. Mutta ellei siten tehdä, niin se jää ratkaisematta kaikiksi ajoiksi. Mutta se on joukkojen tehtävä, jonkun kaupungin majuri ei siihen kykene.

Kapitalismin kukistaminen on vasta se peruste, jolle luodaan terveet yhteiskunnalliset olot. Ja vasta niissä oloissa syntyy terve ihmiskuntakin.

MAILMANKATSOMUKSIA

TOVERIN CANADALAISET SYNNIT.

Sensuuri on puhunut. Kun Toverilla kiellettiin pääsy Canadahan, me piruuttamme otimme ja kysyimme sikkäläisistä postivirastoista, mikä tuon toimenpiteen oli aiheuttanut, samalla huomautettiin siitä epämuikavudesta minkä tuo kiello aiheuttaa Canadassa asuville suomalaisille, jotka nyt jäävät kokonaan ilman omankielistä sanomalehteä. Ollaaksemme varmemmat vastauksen saamiseksi kysyimme tulkutemme päällään, että tarkoitettiin tuolla kielloilla myös nykyistä kaksikielistä Toveria (postiviraston kirjelmässä kun vain oli puhuttu "suomenkielisestä Toverista").

Tähän kyselyynne olemme nyt saaneet vastauksen eräältä Ernest J. Chambersilta, joka ilmoittaa olevansa everstiluottantti, mutta jostakin meille tuntemattomasta syystä pakkoilevansa sotapalvelusta ja istuvansa Canadan ylimmäisessä sanomalehtisensorissa.

Kirje on meidän liikkeenholtajalle osoitettu ja kuuluu suomenkielisenä seuraavasti:

"Kahdenkeskistä (meillä puolestamme ei ole sensuuriin kanssa mitään salaisuuska. — Toim.)
"Ottawa, Ont., lokakuun 26 p. 1917. Herra!

Pyydän ilmoittaa teille, että lokakuun 16 p. Canadan kunnianarvoiselle pääpostimestarille osoittamamme kirje on annettu minun vastattavakseni.

Kyselyynne tahdon vastata, että Toverin hallussaanpito tai levittäminen millään tavoin Canadassa on kieltetty Canadian valtiolihteerin, sotatoimenpiteitä koskevan asetuksen perustuvan sensuurimääräyksen nojalla antamalla käskyllä.

Tämän käskyn aiheutti allekirjottaneen ilmotus valtiolihteerille, jossa huomautettiin Toverilla olevan tapana julkasta sellaisia "luvonta" sisältöä kuin mitä sanotuissa sensuurimääräyksissä tarkotetaan. Sitten näiden, minkäläistaista "luvonta" sisältöä Toverissa on julkastu, tuli allekirjottaneen ilmotukseen liitettyllä käänöksillä todistetuksi, että Toveri oli julkastu:

(a) vääriä tietoja ja vääriä selostuksia nykyisen sodan syistä ja vaikeista;

(b) tiedonantoja ja lausuntoja, jotka tarkoittavat ja voivatkin aiheuttaa narmijälkeä Canadian voimassaolevaa hallitusta vastaan;

(c) tiedonantoja ja lausuntoja, jotka tarkoittavat ja voivatkin vahingoittaa Hänen Majesteettinsa (Bordenin — vai? — Toim.) suhteita vieraihin valtioihin;

(d) tiedonantoja ja lausuntoja, jotka tarkoittavat ja voivatkin häiritä kansallispalvelusta koskevan ministerineuvoston päätöksen voimaansa käyttäntöönpanoa;

(f) tiedonantoja ja lausuntoja, jotka tarkoittavat ja voivatkin vaikeuttaa nyt 1917 sotapalvelus-asetuksen toimeenpanoa.

El halunnut kuulla "pakkoilijan" nimeä.
Eräs 70-vuotias nevalalainen karkasi 55-vuotiaan heilunsa kanssa toiseen valtion vihille, sentähden että "häntä ei haluttanut kuulla naapuriansa pilkkaavan häntä pakkoilijaksi — että hän muka vain sotapalvelusta välttääkseen menee naimisiin." Kehuu tapelleensa sisällissodan alusta loppuun ja olevansa naimisimeennotaan huolimatta valmis lähtemään Ranskaan milloin ikinä häntä tarvittaneekin.

SOKEAN PORSAA SITKEÄ-HENKISYYS.

Näihin asti on luultu kiskaa kaikkista eläimistä sitkeäköisimmäksi, mutta nykyään näissä ihlan kiviüksimenneissä valtioissa on ruvettu kasvattamaan elukkaa, joka saa vanhanajan filosofitkin valehtelijoiiksi. Se on niin sanottu "sokea porsas" (blind pig). Kuten muikin siksi, viihdyt se parhaiten epäisteisillä palkoissa, mutta sitä on myös usein tavattu apteekkien takaruumista, pehmeäpuolisten juomien myymälöistä, jopa yksityisten asunomistojen. Kaupunkissa ja maalla on elukkaa ajettu kiviüksillä ja pyssyillä, polliisit ja majurit ovat tutkittuun julistaneet sen kuuleeksi, mutta se herää jo taas samana iltana henkin. Tunnetaan uusia tapauksia, joiissa porsaan paimenta on useampia kertoja muka julikesti sakotettukin, vaan ei porsas näy siitä vähintäänäkään kärsivän.

Sivustakotajosta näytetään että tuon ammatin olisi hyvinkin helppo luottaa, jos oikein tarmolla tahdottaisiin. Kun kadunkulmassa seisten näkee saman miehen samana päivänä, samankaltaista löyhkäävään, tulevan seitsemän kertaa uos samasta paikasta, puoliapäissään, luulisi jo yksin salta-pollisinkin hoksaavan mihiin suuntaan häntä velvollisuutensa kutsuu. Mutta mitä on velvollisuus ystävien kesken?

Kapitalismin kukistaminen on vasta se peruste, jolle luodaan terveet yhteiskunnalliset olot. Ja vasta niissä oloissa syntyy terve ihmiskuntakin.

Liiton tarpeellisuudesta on sanomalehdistämme palstoilla ja osasto- jemme kokouksissa siksi paljon puhuttu, että lienee tarpeetonta tässä sitä mainita.

Syitä miksiä liiton olipaikan tulisi olla keskusviraston yhteydessä, mainittakoon:

1:ksi — Järjestön keskusvirastolla on nykyään siksi suuri huoneusto vuokralla, että ilman vaikeuksia voidaan sijoittaa näyttämöliiton keskusvirasto sinne.

2:ksi — Järjestön keskusvirastossa on kaikkia koneita ja muita välineitä, jotka ovat välttämättömiä näyttämöliiton toiminnassa.

3:ksi — Chicago on enemmän Yhdysvaltojen keskuksessa kuin New York. Myöskin löytyy Chicagossa suuria näytelmien kustannusliikkeitä ja kirjastoja.

Näyttämöliitto, täten sijoitettuna tulisi säästämään järjestämämme sangan huomattavia meroja vuosikassa, useiden konettien hankinnassa ja näytelmien lähetyskustannuksissa.

Järjestön etua silmällä pitäen ja ymmärtäen näyttämöliiton tarpeellisuuden alistamme ehdotuksemme kauntauksille S. S. Järjestön osaston kesken. Viivyttelyminen on tuhlattua aikaa, joka voitaisiin käyttää hyödylliseen asiaan edistämiseksi. Siis asia esille ensimmäisessä osaston kokouksessa.

Hyväksytty Chicagon P. S. S. O. osaston sääntöjärjestyksessä kokouksessa 2 p. lokakuuta, 1917.

Imar Helle, Henry Askel, (Puheenjohtaja) (Kirjuri)

Osastojen virkaillajain on luettava edelläolevat ehdotukset osastojen kokouksissa, perusteluneen. Osastoille lähetetään ehdotukset erityisessä kiertokirjeessä, mutta perustelua ei lähetetä, joten ne on otettava talteen lehdestä.

Kannatuksien on oltava perillä Järjestön keskusvirastossa ennen marraskuun 24 päivää. Myöhemmin tulleita ei oteta huomioon.

Toverunella, Henry Askel, Siht.

muiksi se on antanut, tämän sodan vaikutus tähän maahan, vallitseva suvaitsemattomuus, korkeat hinnat j. n. e. ovat osottaneet kansalle välttämättömäksi, että se itse ottaa hallinnon ohjat käsiinsä. Vastomaisesti ovat joukot rientäneet sosialistisen liikkeen luokse, ymmärtäen, että sillä on heidän ainoa turvana."

Hillquit tuomitsi puhevapauden, painovapauden ja kokoontumisvapauden loukkauksia, joita täällä on tapahtunut tukkatilheään viimeisen kuuden kuukauden aikana.

Iän sanoi tuntevansa suurta kiitollisuutta kapitalistien vaalirunnaajia kohtaan. Typeryydellään he ovat suuresti auttaneet sosialistien astan ja ovat nykyään parhaita agitaattorejame. Kun Tammany nimitti majuriehdokkaaksi onnetoman Hylandin teki se sosialistien taisteeluun palloa helpommaksi: se parjassotaa, jota Mitchellin kannattajat ovat käyneet Hylandin vastaan, on siirtänyt paljon kääntä sosialistien puolelle. Kansa kääntyy inhoten pois noista poliittikoitsijoista.

Hillquitilla oli muutama sattava sana sanottavana republikaanien ehdokkaalle Bennetillekin, joka sanomattoman typerissä sosialismin arvosteluissaan osottaa, että hän ei ymmärtänyt yhtään mitään aikamme yhteiskunnallista kysymyksestä.

Ohimennen Hillquit läimäytti Charles Russel'akin, joka nyt on ruvennut Mitchellin palkkaamaksi vaalirunnariksi Hillquitia vastaan. Hän tuumi, että sekni teki Mitchell'isten puolesta oli suuri palvelus sosialisteille.

Elintarvekiinoteluista lausui Hillquit:

"New Yorkin asukkaat havaitsivat tänään, että heidän edessään on sokerihätä. Sokeri on melkein kokonaan hävinnyt New Yorkin köyhempien asukkaiden pöydältä. Se maksaa nyt 15 ja 20 senttiä panna eikä sitä tahdo saada sikkälään hinnalla. Kiviüksilläkin ei saada enää. Kaikkien elintarpeitten hinnat lakkaamatta kohoavat. Maito on nyt 14 sentissä kvartilla ja kohoaa yhä. Leipä, joka Lontoossa maksaa viisi senttiä, maksaa täällä kymmenen senttiä."

"Siihen asti kun sosialistit aloittivat vaalitaistelun, kaupungin hallinto ei osottanut mitään mielenkiintoa tähän asiaan. Miltään edelliseenkaan kaupungin hallinto ei ole ollut välttämättömyyksiä. Mutta nyt on voimakkaasti osotettu äänestäjille, että sosialistien kaupungin hallinto tulisi pitämään tärkeänä velvollisuutenaan hankkia kaupungin asukkaille kunnollista ruokaa kohtuullisilla hinnoilla. On osotettu äänestäjille, että sosialistinen kaupunginhallinto tulisi ostamaan suuria määriä hilliä, ruokatarvita ja muita tarpeita ja myymään niitä kansalle kohtuullisilla hinnoilla. Tällainen toiminta on luonnollinen osa sosialistien ohjelmasta ja sitä on tehty sadossa Euroopan kaupungeissa.

"Sen jälkeen kun me aloimme selvittää kansalle tätä ohjelmaa on mr. Mitchell huomannut, nähtävästi ensi kerran elämänsään, että kaupungilla on jonkunlaisia velvollisuuksia kaupungin asukkaitten ravitsemisassassa. Mr. Mitchell viime tingassa nimitti elintarvevirkaillijan, joka nyt ilmoittaa meille, että hän aikoo ostaa perunia ja maitoa ja myydä sitä kansalle. Minä kysyin minkälainen tämä virkamies, jos hän kerran voi myydä perunonia ja maitoa, ei voisi yhtä hyvin myydä leipää ja hilliä ja lihaa ja vihanneksia. Nyt ilmoittaa tämä herra, että hän aikoo myydä lihaa ja hilliäkin.

Hillquitin vaalipuhe New Yorkissa

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Oregon, November 3, 1917, as required by the Act of Congress October 15th, 1917.)

"Te kapitalistiluokan jäsenet, te byrokraatin, junkkerivallan ja keisarivallan edustajat — teillä on ollut kaikki valta läpi vuosisatojen, mutta te ette ole huoneet muuta kuin kynnelleitä ja verta, vilna ja rikkoisia. Meitä, työläisiä, tuhotaan, mutta nyt me, Amerikan työläiset, varoamme teitä."

Näillä sanoilla New Yorkin sosialistien majuriehdokas puhui 3,500:lle henkilöille, jotka täyttivät Hunts Point Palace haalin, Bronx'issa. Hän sanoi, että lähestyvät vaalit tulevat muodostamaan kapitalistiluokalle taisteeluasteeksi, joka on katkua ei aiostaan tämän maan äärestä äireen, vaan kautta koko maailman.

Aikaisemmin samana iltana Hillquit puhui eräissä toisessa Bronx'in kouluhuoneessa 3,000 ihmistä oli kuulemassa hänen puheitaan ja toiset 3,000 turhaan prittivät päästä sisään. Tässä puheessa Hillquit vastustamattomalla ironialla puhui majuri Mitchellin vaaliohjelmaa koskevista elintarpeitten hintojen alentamiseksi. Neitä vuotta tämä Mitchell on ollut toimeissa ja vasta kolme viikkoa ennen vaaleja huomaa hän, että pitäisi jotain tehdä elintarpeitten hintojen huojentamiseksi.

Hunts Palace'ssa pidetty tilaisuus oli venäläisen sosialistilehden, Noy Mir'in järjestämä. Tämä lehti on äskettäin suljettu pois postista ja sen kannattajat kerääntyivät antamaan äänenkannattajalleen rahallista avustusta. Lausuttuaan muutamia sanoja venäjänkielillä, sanoo, että nykyisellä vaalitaistelulla on tärkeä osa sosialistisen internationalen liikerakentamisessa, hän jatkoi englanninkielellä:

"Tämä kokous, joka on kerännyt tänne enemmän ihmisiä kuin mitä koskaan on ollut näissä huoneissa, on vain yksi kymmenistä samallaisista tässä kaupungissa. Tämän maan kansa näyttää kyllästyneen jättämällä asioitensa hoidon nykyään vallassaolevien luokkien käsiin. Sosialistit on äänimäärä marraskuun 6 päivänä tuleva muodostumaa uhmaksi kapitalistiluokalle, uhmaksi, joka on kaikkua ei ainoastaan tämän maan äärestä äireen, vaan ympäri koko maailman. Ja se tulee käännetyksi maailman kaikille kielelle."

Nilbo Gardensissa Hillquit otettiin vastaan myrskyisillä suosionosotuksilla.

"Minä otan vastaan teidän innotuksen tervehdyksenne," sanoi hän, "merkinä innotuksestanne sosialistiliikettä ja sen ihanteita kohtaan. Kokemuksesta tiedän, että samallainen innotus vallitsee kaikissa kaupungin osissa, ja eritoten niissä, missä työläiset asuvat."

"Keskuksessamme" tapahtuu valtava herätys. Ilmassa liikkuu vaivattuksia, että kansa vihdoinkin on ottaa vallan käsiinsä. Me aloitimme vaalitaistelunne tavattomissa oloissa. Kansa odotti uutta, vallankorjussellista ohjelmaa, ja meillä oli sellainen tarjottavana.

"Europaa sota niine opetuksineen, "Europaa sota niine opetuksineen,

Työmiehen toimituksesta

on eronnut toveri Yrjö Mäkelä. Hän on ryhtynyt toimittamaan uutta canadalaisten tovereiden Sudburyssä. Ont., julkasemaa lehteä "Vapaus" — Työm.